

det for de politisk ledende Mænd, eller i alt Fald de allerfeste af dem, deriblandt dem, som stode i Spidsen for hele Rummen, baade i Rigsdagen og til Dels udenfor den, alene var politisk Taktik, hverken mere eller mindre, er der heller ingen Tvivl om. Det var den Sag, som kunde holde Højre sammen imod Venstre, det var den Fane, de kunde hejse, og da de mærkede, at den kunde bruges, og at den kunde hejses med Nytte, saa mente Estrup naturligvis, at saa kunde han nok være med til at bruge den i storpolitisk Øjemed. Men saadan hænger denne Sag sammen, saa naar de Herrer Højremænd komme og mane os til at lade vore Dogmer falde og mane os til at tage Forsvarssagen som en alvorlig Sag, saa er der ingen, der har mere Ret i sin Tale, end den ærede Konseilspræsident, naar han siger til dem: I skulde tale saa sagte om denne Sag, I, som have været med til at spolere denne Sag mere end nogen andre her i dette Land! Ja, saadan er det, det hænger sammen med denne Sag, naar vi ville tage den nøgternt og historisk, som den er passeret. Da de 6 Aar vare gaaede, saa begyndte de at røre paa Forsvarssagen igen; men det varede jo ikke ret mange Aar, inden Skriget fra en vis politisk Side blev saa stærkt, at de for at tilfredsstille de paagældende, begyndte med de provisoriske Anlæg ved København, som jeg ikke skal komme ind paa, men som vi alle kende.

Derfor vil jeg anbefale det ærede Medlem, som har opfordret os Venstremænd til at lade vore Dogmer falde, at han for sit Vedkommende fejler for sin egen Dør først. Jeg har intet Dogme kendt i de mange Aar, jeg har haft med Politik at gøre, der har været mere fast end Københavns Befæstning for Højre, og kun Københavns Befæstning. De, der ikke vilde gaa med dertil, vare ikke fædrelandskærlige, gjorde ikke noget for Forsvaret; der var her intet andet, der duede, end Københavns Befæstning. Det er det, vi Lægmand indtil videre have Grund til at tvivle om; med vor bedste Overbevisning kunne vi ikke forstaa det, naar de komme til os og tale om, at vi skulle forsvare vor Neutralitet, hvordan vi kunne forsvare vor Neutralitet i Jylland og ved Store Bælt ved at lægge en Fæstning ved København. Lad os se, om Forsvarskommissionen kan komme og forklare os det og rede det ud, saa det kommer til at passe med sund Fornuft. Vi have ikke kunnet forstaa det. Jeg vil derfor sige som gammel Venstre-

mand, at det, der for mig er Hovedsagen, er ikke, om en Sag er bleven ført provisorisk igennem. Nej, der er jo provisoriske Ting, vi have ladet staa den Dag i Dag uden at kny et Ord. Der staaar f. Eks. Katedralskolen i Aalborg, den er saa provisorisk, som noget kan være, og der er Frilageret her ude ved Toldboden, det er ogsaa saa provisorisk, som noget kan være, men der er ingen af os, der forlanger det brækket ned. Grunden til, at jeg og andre gamle Venstremænd ere imod Højres Ordning af vort Forsvar, er den, at det er vor inderligste Overbevisning, at den, saavidt jeg kan skønne, baade finansielt og politisk er forkert. Og derfor kunne De være overbeviste om, at vi gamle Venstremænds Modstand er meget stærkere, end de unge Højremænd maaske ane. Have vi gaaet hele Provisorietiden igennem uden at lade os bøje og kuske af Højre, kunne vi ogsaa gaa det igennem, som kommer bag efter . . . (*Borgbjerg*: Bare den ærede Konseilspræsident vilde sige det samme!) . . . Det siger han, naar den Tid kommer; han kan ikke udtale sig saa aabent og frit, som jeg kan, han har et Ansvar, som jeg ikke har. Men jeg siger ikke alene overfor Højre, men ogsaa overfor mine gamle Partifæller, at det har ærgret mig at høre al den løse Tale om, hvad Venstre vil i Forsvarssagen; jeg synes, det er saa uberettiget og ufornuftigt, som noget kan være. Er der nogen, som skal tale lidt sagte om denne Sag, saa er det ærede Højremænd.

Saa vil jeg gerne med et Par Ord vende mig til det ærede Medlem for Københavns Amts 1ste Valgkreds (*Ellinger*). I sin Tale nævnedes han ogsaa mit Navn, og han lod til at savne min Stemme her i Salen — han syntes, jeg var bleven saa taus —, og han udtalte, at jeg skulde have sagt, at Regeringen ikke kunde regere. Jeg vil sige til det ærede Medlem, at mine Udtalelser, som jo referere sig til min Grundlovstale i Ribe i Sommer, har han faaet faldstændig galt i Halsen. Nej, det, jeg sagde i Ribe og sagde det vel overvejset, var: Det danske Demokrati har vist, at det kunde agitere — det begyndte vi allerede med i Trediverne og Fyrirerne —, og det har vist sig, at det kunde agitere saaledes, at vi fik hele Befolkningen agiteret op til at interessere sig for Politik. Jeg sagde endvidere, at det danske Venstre havde vist, at det kunde opponere, og det har det navnlig vist under den ærede Konseilspræsidents Ledelse, thi da den nuværende Konseilspræsident blev Leder for Oppositionen, var det først, at det